

Suositus 20/2024
Ehdotus A 1990/PRE
Käsittelijä Puheenjohtajisto

Mietintö vastauksesta suositukseen 20/2024, Pohjoismainen puolustus- ja turvallisuuspolitiikka (A 1990/PRE)

Puheenjohtajisto ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 20/2024 ja jää odottamaan *poliittista dialogia* pohjoismaisesta puolustus- ja turvallisuuspolitiikasta.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille

että asetetaan pohjoismainen puolustus- ja turvallisuuskomitea, johon kuuluu myös parlamentaarikoita kaikista Pohjoismaista.

Pohjoismaiden hallitusten vastaus

Alkuun voidaan todeta pohjoismaisen puolustusyhteistyön olevan nyt syvempää kuin koskaan aiemmin. Pohjoismaat ovat tehneet vuodesta 2009 lähtien toimivaa puolustusalan yhteistyötä Nordefcossa (Nordic Defence Cooperation). Yhteistyötä syvennetään nyt maiden yhteisen, Nordefcon puitteissa tekemän vuoteen 2030 ulottuvan pitkän aikavälin vision pohjalta, jonka puolustusministerit hyväksyivät keväällä 2024. Uuden suunnan mahdollistaa se seikka, että kaikki Pohjoismaat ovat nyt Naton jäseniä. Vuoteen 2030 ulottuva visio sisältää kunnianhimoisia uusia tavoitteita pohjoismaisen puolustusyhteistyön vahvistamisesta kahdeksalla eri alueella tämän vuosikymmenen loppuun mennessä:

- Strateginen vuoropuhelu ja strategiset pohdinnat ajankohtaisista asioista ja turvallisuustilanteesta
- Kyky toteuttaa ja johtaa kansainvälisiä yhteisoperaatioita
- Isäntämaatuki ja logistiikatuki mahdollistamaan yhteisoperaatioita
- Sotilaallinen liikkuvuus yhdestä Pohjoismaasta toiseen sekä useamman Pohjoismaan välillä
- Suorituskyvyt strategisten ja operatiivisten vaatimusten pohjalta
- Puolustustarvikeyhteistyö vaihdettavuuden lisäämiseksi

- Sotilaallinen huoltovarmuus resilienssin lisäämiseksi
- Kokonaispuolustus riittävän tuen varmistamiseksi yhteiskunnan kaikilta osa-alueilta puolustusalan käyttöön.

Nordefcossa työskennellään intensiivisesti sekä poliittisella että sotilaallisella tasolla uuden vision implementoimiseksi. Työssä on kyse konkreettisten ja monimutkaisten asioiden ratkaisemisesta ja esteiden torjumisesta. Operatiivinen yhteistyö on pohjoismaisen sotilaallisen yhteistyön ydin, ja sen tarkoituksena on tukea Naton pelotevaikutusta ja puolustusta.

Pohjoismaiden neuvostolle raportoidaan säännöllisesti Nordefcossa tehtävästä työstä, vaikka puolustus- ja turvallisuuspolitiikkaa ei nimenomaisesti mainitakaan Helsingin sopimuksessa eivätkä ne kuulu Pohjoismaiden ministerineuvoston toimivaltaan. Pohjoismaiden neuvoston vuosittaisessa istunnossa Nordefcon puheenjohtajamaa tekee selkoa pohjoismaisen puolustusyhteistyön puitteissa tehtävästä työstä. Myös Pohjoismaiden neuvoston, Nordefcon puheenjohtajamaan ja puolustusvaliokuntien välisessä pyöreän pöydän keskustelussa vaihdetaan tietoja, mikä edistää yhteistä tilannekuvaa pohjoismaisesta puolustusyhteistyöstä, kuten myös puheenjohtajiston ehdotuksessa on kuvattu. Lisäksi kansallisia parlamentteja informoidaan säännöllisesti Nordefcoon liittyvistä kysymyksistä.

Nordefcon ja Pohjoismaiden neuvoston välisen parlamentaarisen kytköksen arvioidaan täten olevan riittävä sekä pohjoismaisella että kansallisella tasolla. Nordefcossa sovellettavat, tiedonvaihtoa koskevat yleisesti hyväksytyt rutiinit ovat selkeät ja vakiintuneet. Rinnakkaisten mandaattien ja päätösprosessien luomista tulee mahdollisuuksien mukaan välttää.

Tästä syystä ei kannateta uuden komitean perustamista. Samalla voidaan todeta, että nykyiset tiedonvaihtorutiinit osittain täyttävät Pohjoismaiden neuvoston suosituksen, vaikka suositusta uuden komitean perustamisesta ei voida hyväksyä esitetyssä muodossa.

Pohjoismaiden hallitukset katsovat näin ollen, ettei suositus ole toteutunut.

Puheenjohtajiston näkemykset

Pohjoismaiden neuvosto on viime vuosikymmeninä vauhdittanut vahvempaa pohjoismaista ulko-, puolustus- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä, johon sisältyvät kokonaispuolustus ja siviilivalmius. Neuvosto on esittänyt useita alaan liittyviä suosituksia ja strategioita sekä nostanut aihetta esille useissa istunnoissa, teemaistunnoissa sekä muissa kokouksissa ja konferensseissa.

Puheenjohtajisto arvostaa tästä syystä Pohjoismaiden hallitusten vuoteen 2030 ulottuvaa visiota pohjoismaisen puolustusyhteistyön vahvistamisesta ja jo toteutettuja konkreettisia toimia. Puheenjohtajisto arvostaa myös puolustusministerien vuotuista selontekoa Pohjoismaiden neuvoston istunnossa sekä vuosittain järjestettävää pyöreän pöydän keskustelua Nordefcon puheenjohtajamaan kanssa.

Puheenjohtajisto haluaa kuitenkin korostaa yhteispohjoismaisen parlamentaarisen sitouttamisen vahvistamista edelleen etenkin nykyisen, täysin uuden turvallisuuspoliittisen ajan valossa, joka heijastuu myös Pohjoismaiden neuvoston kansainväliseen strategiaan¹. Parlamentaarikot toimivat linkkinä väestöön, ja maittemme turvallisuuden kannalta on ratkaisevaa, että varmistumme mahdollisimman laajasta puolustus- ja turvallisuuspoliittisesta sitouttamisesta ja ymmärryksestä. Pohjoismainen parlamentaarisen tason puolustus- ja turvallisuuskomitea olisi omiaan edistämään tätä.

On ilahduttavaa, että Jens Stoltenberg on saanut tehtäväksi laatia raportin Pohjoismaiden ja Baltian maiden turvallisuus- ja puolustusyhteistyöstä². Tällainen raportti ei luonnollisestikaan korvaa pohjoismaista parlamentaarisen tason puolustus- ja turvallisuuskomiteaa, mutta siihen voi sisältyä tärkeitä ehdotuksia komitealle.

Puheenjohtajisto odottaa innolla rakentavaa poliittista dialogia Pohjoismaiden puolustusministerien kanssa pohjoismaisen puolustus- ja turvallisuuskomitean perustamisesta, jossa olisi mukana parlamentaarikkoja kaikista Pohjoismaista.

Kööpenhaminassa 25. helmikuuta 2025

Heléne Björklund (S)
Dagbjört Hákonardóttir (Sf.)
Henrik Møller (S)
Kim Berg (sd.)
Halla Hrund Logadóttir (FSF)
Heidi Greni (Sp)
Jouni Ovaska (kesk.)

Lars-Christian Brask (LA)
Maria Stockhaus (M)
Bryndís Haraldsdóttir (Sj.)
Helge Orten (H)
Kathy Lie (SV)
Lorena Delgado Varas (V)
Angelika Bengtsson (SD)

¹ <https://www.norden.org/fi/node/79705>

² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/stoltenberg-skal-skrive-rapport-om-sikkerhets-og-forsvarssamarbeid-i-norden-og-baltikum/id3081569/>